

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Helsingis ne ajattelee, että tää on ihan köyhä mesta.

Itestä tää on just hyvä paikka”

-nuorten näkemyksiä Lahden Tonttilan alueesta

Mervi Laaksonen

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma 210 op

Joulukuu/2010

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Mervi Laaksonen	Sivumäärä 40 ja 3 liitesivua
Työn nimi ”Helsingin ne ajattelee, että tää on ihan köyhä mesta. Itestä tää on just hyvä paikka” -nuorten näkemyksiä Lahden Tonttilan alueesta	
Ohjaava(t) opettaja(t) Juha Niiranen ja Matti Pesola	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Lahden kaupunki, tekninen ja ympäristötoimiala, maankäyttö. Tuula Wuori	
Tiivistelmä <p>Tämän opinnäytetyön tavoite on selvittää tonttilaisten nuorten näkemyksiä Lahden Tonttilan asuinalueesta sekä koostaa alueen kehittämisideoita nuorten näkökulmasta. Opinnäytetyön tilaajana toimi Lahden kaupungin Ostari-hanke, jonka tarkoitus on kehittää kolmea (3) lähiötä ja niiden ostoskeskuksia Lahdessa. Metsäkankaan, Riihelän ja Tonttilan alueen kehitystyötä rahoittaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.</p> <p>Opinnäytetyöhön on yhdistetty piirteitä sekä kvalitatiivisesta että kvantitatiivisesta tutkimuksesta. Aineiston kokoamisessa käytettiin menetelmänä avointa teemahaastattelua sekä Lahden kaupungin internet sivustolta koottua tilastotietoa. Opinnäytetyötä varten haastateltiin neljää (4) 14-vuotiasta tonttilaista nuorta nuortentalo Plazassa Lahden Tonttilassa. Haastattelut nauhoitettiin, aineisto litteroitiin ja sen jälkeen analysoitiin.</p> <p>Yhteenvedona voidaan todeta, että nuoret pitävät Tonttilaa suhteellisen rauhallisena ja hyvänä paikkana elää. Tonttilan hyvinä puolina he pitivät nuortentalo Plaza, lähistöllä olevaa uimarantaa, urheilukenttiä ja hyviä kulkuyhteyksiä keskustaan. Tonttilan huonoina puolina nuoret pitivät baarien lähiseutuja ja alueella liikkuvia päihteiden käyttäjiä. Tonttilaan toivottiin lisää sellaisia paikkoja, joissa nuoret voisivat viettää vapaa-aikaansa, esimerkiksi kuntosalia ja kahvilaa.</p>	
Asiasanat nuoret, kehittäminen, Lahti	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Mervi Laaksonen	Number of Pages 40
Title "In Helsinki they think that this is a poor place. I think that this is just a good place" -young people's opinions about Tonttila, Lahti	
Supervisor(s) Juha Niiranen and Matti Pesola	
Subscriber and/or Mentor Lahden kaupunki, tekninen ja ympäristötoimiala, maankäyttö. Tuula Wuori	
Abstract <p>The purpose of this thesis is to identify young people's views about Tonttila residential area and assemble the new ideas for development from the perspective of young people. The thesis was ordered by the city of Lahti and it's Ostari -project, which purpose is to develop three (3) different suburbs and their shopping centres in Lahti. Development of the regions Metsäkangas, Riihelä and Tonttila are financed by the Housing Finance and Development Centre of Finland (ARA).</p> <p>This thesis has combined features of qualitative and quantitative research. The material was used in compiling a method open to thematic interviews as well as the city of Lahti's website gather statistical information. For this thesis interviewed for four (4) 14-year-old youngsters from Tonttila in their local youth house Plaza. The interviews were taped, transcribed and then analyzed.</p> <p>To sum up, the young people from Tonttila see the suburb pretty calm and a good place to live. Young people thought that the good sides of Tonttila are youth house Plaza, the nearby beaches, sports facilities and good transport connections to the downtown. Young people thought that the bad sides of Tonttila are the areas close to the bars and drug users in particular areas. Young people wanted to have more such a places where they could spend their free time, like gyms and coffeehouses.</p>	
Keywords youngsters, development, Lahti	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	5
2 YHTEISÖANALYYSI TUTKIMUSMENETELMÄNÄ	6
2.1 Lähiön määritelmä	6
2.2 Lähiöohjelma	9
2.3 Ostari-hanke	9
2.4 Lähiön asukkaat oman asuinalueensa kehittäjinä	12
3 LAHDEN KAUPUNKI	14
3.1 Lahden historia	17
3.2 Tonttilan historia	19
3.3 Tonttilan luonnonympäristö ja väestörakenne	20
3.4 Palvelut	23
4 TUTKIMUKSEN TEKEMISEN KUVAUS	24
4.1 Nuortentalo Plaza	27
4.2 Tonttila paikallisten nuorten näkökulmasta	30
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	34
6 OMA OPPIMINEN	35
LÄHTEET	38
LIITTEET	41

1. JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on tehty yhteistyössä Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Lahden kaupungin teknisen viraston kanssa. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen rahoittaman Ostari-hankkeen tarkoitus on vuosina 2009- 2011 kehittää kolmea Lahden lähiötä ja niiden ostoskeskuksia. Kuultuani hankkeesta otin yhteyttä projektityöntekijä Tuula Wuoreen ja ehdotin yhteistyötä. Idea juuri Tonttilan alueeseen kohdistuvasta opinnäytetyöstä lähti liikkeelle kaupungin toimesta.

Ostari-hankkeeseen on kerätty aineistoa erilaisten asukashaastatteluiden, tyytyväisyyskyselyiden ja alueen toimijoiden näkökulmasta. Tonttilassa on järjestetty myös asukas- ja innovaatiokävelyitä Lahti School of Innovationin (LUT) toimesta. Kaikkien näiden tarkoitus on koostaa ideoita ja ajatuksia alueen asukkailta Tonttilan alueen kehittämiseen liittyen ja toimia näin ollen linkkinä Lahden kaupungin toimijoiden, alueen yrittäjien ja asukkaiden välillä. Näkökulma asioihin on koostunut aikaisemmin lähinnä aikuisten kokemuksista, koska järjestetyt tapahtumat eivät ole houkuttelleet mukaan nuoria tonttilalaisia. On mielestäni kuitenkin tärkeää, että myös nuorten asukkaiden ajatuksia ja mielipiteitä kuunnellaan ja niistä otetaan selvää. Siitä syystä tämän opinnäytetyön näkökulma on suunnattu nuoriin tonttilalaisiin.

Työn tarkoitus on selvittää tonttilalaisten nuorten näkemyksiä Tonttilan alueesta sekä saada mahdollisia alueen kehitysideoita nuorten näkökulmasta. Työtä varten haastattelin neljää (4) tonttilalaista nuorta paikallisella nuortentalo Plazalla (Tenavankatu 19, 15170 LAHTI).

Opinnäytetyöni koostuu aluksi lähiön määrittelystä, jonka jälkeen kerron lähiö-ohjelmasta ja Ostari- hankkeesta. Tämän jälkeen siirryn Lahden ja Tonttilan alueen kuvailuun, jossa luon katsauksen alueiden historiaan. Tutkimuksen teon kerronnan jälkeen kuvailen nuortentalo Plazan toimintaa ohjaajien haastattelujen pohjalta. Sen jälkeen analysoin nuorille tehtyjä haastatteluja. Lopuksi käyn läpi johtopäätöksiä, tutkimuksen tekemisen aikana saatuja havaintoja ja pohdin omaa oppimistani.

2 YHTEISÖANALYYSI TUTKIMUSMENETELMÄNÄ

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa suorittamallani yhteisöt ja yhteistyö kurssilla meidän piti laatia yhteisöanalyysi haluamastamme alueesta. Yhteisöanalyysin avulla kirjaimellisesti voidaan analysoida eri yhteisöjä. Koin tehtävää toteuttaessani työn käyttökelpoiseksi tavaksi tutkia aluetta kuin aluetta. Siitä syystä päädyin aloittamaan opinnäytetyöni työstämisen yhteisöanalyysi menetelmän runkoa apuna käyttäen.

Kirjallisuuden löytämisessä käytin apunani opinnäytetyöni ohjaajan, Humanistisen ammattikorkeakoulun Lohjan toimipisteen lehtorin, Juha Niirasen, kirjavinkkejä sekä etsin omatoimisesti aineistoa Lahden pääkirjastosta sekä tiedekirjastosta. Kirjojen löytäminen oli helppoa ja teoria tietoa löytyi monipuolisesti erilaisista aineistoista. Ainoa ongelma, joka kirjoja selatessa tuli vastaan oli se, että suurin osa aihetta käsittelevästä materiaalista oli melko vanhaa tai uusia painoksia ei ollut mahdollista saada lähialueiden kirjastoista. Käytin apunani sellaisia internet lähteitä, jotka koin luotettaviksi. Luotettavaksi kokemiani sivustoja olivat esimerkiksi Lahden kaupungin omat internetsivut.

Erilaisten lähteiden avulla koostetun yhteisöanalyysin tarkoitus on koostaa yhteisöä koskevia tietoja yhteen. Tiedot voivat olla haastattelumateriaalia, historiatietoa, havaintoja ja tilastotietoja. Työssä kerrotaan faktatietoa yhteisöstä esimerkiksi kaupungista tai sen osasta ja tarkastellaan alueen väestörakennetta sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta katsottuna. Tämä tarkoittaa käytännössä katsausta alueen palvelutarjontaan ja lähiön hyviin sekä huonoihin puoliin.

2.1 Lähiön määritelmä

Jo pelkästään sana lähiö tuo meille tietynlaisia mielikuvia ja ennako-oletuksia. Näiden mielikuvien ja ennakkoluulojen vähentämiseksi koen tärkeäksi avata lähiön määritelmään tässä kohtaa.

Erilaiset lähiöt tulivat keskeiseksi osaksi suomalaista kaupunkisuunnittelua 1940- ja 1950-luvulla. Tuolloin asunalähiön keskeisimpänä ominaisuutena oli niiden läheisyys kaupunkiin. Asumalähiöihin toivottiin rakentuvan ihanteellisia naapurustoja ja niihin keskitettiin monipuolisesti erilaisia palveluita. 1960-luvun puolivälissä lähiöaate alkoi muuttua. Uusia lähiöitä rakennettiin yhä kauemmas kaupunkien keskustoista ja niiden tarjoamat palvelut karsittiin minimiin. Lähiöt muuttuivat ensimmäisten vuosien aikana paljon, kun uutta rakennettiin jatkuvasti ja ympäristöä muokattiin. (Helsingin yliopiston Kristiina-instituutti 2003).

Lähiöiden rakentaminen tarjosi asuinpaikan, joka erosi maaseudusta sekä korttelikaupungista. Asuntojen ollessa pieniä, ihmisten sosiaaliset kohtaamiset tapahtuivat pääasiassa niiden ulkopuolella: pesutuvissa, parkkipaikoilla, ostoskeskuksissa, hiekkalaatikoilla ja lähiöitä ympäröivillä metsäalueilla. (Helsingin yliopiston Kristiina-instituutti 2003).

Vaikka lähiöt muistuttavatkin toisiaan, ne eivät ole samankaltaisia, ne rakentuvat monista eri tekijöistä; vaihtelevista luonnonympäristöstä, erilaisesta rakennuskannasta ja ennen kaikkea lähiön asukkaista.

Lähiö on itsenäinen yhteisö, joka kuuluu osaksi suurempaa kokonaisuutta, kaupunkia. Asumalähiöt ovat omavaraisia jokapäiväisten kulutustavaroiden hankinnan suhteen. Lisäksi lähiö pyrkii tarjoamaan toimeentuloa edes osalle sen asukkaista. Tällainen yhdyskuntamalli sisältää oletuksen naapurustosta, jossa vallitsee tukeva, kiinteä, kontrolloiva ja sosiaalisia ongelmia ehkäisevä kontakti. (Anttonen, Niemi, Piironen 1980: 27.)

Kuva 1: Tenava- Tonttilan ostoskeskus, Tuula Wuori 2009

”Elinvoimaisten ja omavaraisten kaupunginosien sijaan lähiöistä tuli nukkumapaikkoja. Suurin osa väestöstä hankkii leipänsä muualla kuin lähiöissä ja tekee ostoksensakin tyypillisesti jossakin supermarkettissa alueen ulkopuolella. Tiiviin rakentamisen kautta kaavailtu kontakti verkosto ei toiminut kuvitellulla tavalla. Sen sijaan ilmeni monenlaisia sosiaalisia ongelmia.” (Erat & Luoma 1992: 6).

Melkein heti sen jälkeen kun lähiöitä oli alettu rakentaa, alkoivat suunnittelijat pitää alueita ongelmallisina. Lähiöt olivat persoonattomia ja mielikuvituksettomia. Vähitellen alueet alkoivat leimautua myös sosiaalisesti. Osa lähiöistä nousi julkisuuteen ensin maaltamuuttajien ja nykyisin maahanmuuttajien juurettomuuden symboleina. Lähiöiden aito todellisuus onkin ristiriidassa ”huhupuheiden” ja julkisuuskuvan kanssa. Nykyisin lähiöissä asutaan jo toisessa tai kolmannessa polvessa. (Bäcklund & Korhonen 1998: 9.)

2.2 Lähiöohjelma

”Lähiöohjelma on pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelmaan sisältyvä kumppanuushanke vuodelle 2008- 2011. Ohjelman tavoitteena on lähiöiden kilpailukyvyn lisääminen ja myönteisten mielikuvien sekä lähiöiden alueidentiteetin vahvistaminen. Ohjelmaa koordinoi ympäristöministeriö ja käytännön toteutuksesta vastaa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA). Toteuttamiseen osallistuvat myös opetusministeriö, sisäasiainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö sekä työ- ja elinkeinoministeriö.” (Ara 3.12.2010).

Hankkeen kautta halutaan vahvistaa lähiöiden kokonaisvaltaista ja pitkällistä kehittämistä ja liittää se osaksi kuntien normaalia toimintaa. Ohjelman avulla halutaan kehittää ja tuoda esille lähiöiden myönteistä imagoa. Tarkoitus on lisätä asuinalueiden vetovoimaisuutta, ehkäistä alueiden syrjäytymistä, vahvistaa alueiden asukkaiden yhteisöllisyyttä, osallistaa asukkaita oman asuinalueensa kehittämiseen, viihtyvyyden lisäämisen sekä turvallisuuden parantamiseen. Myös peruspalveluiden monipuolisuutta halutaan tukea.

Lähiö-ohjelmaan on otettu mukaan 50 erilaista hanketta, jotka ovat olleet teemoiltaan tutkimus-, lähiö- tai selvityshankkeita tai asumisneuvontahankkeita. Ohjelman tavoite on tukea lähiötä toiminnalliseen kaupunkiin liittymisessä. Tällä hetkellä valitut eri hankkeet tukevat eri lähiöiden vetovoimaisuutta seuraavissa kaupungeissa: Lahdessa, Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Kuopiossa, Lappeenrannassa, Tampereella, Turussa, Porissa, Oulussa, Jyväskylässä, Riihimäellä ja Virroilla.

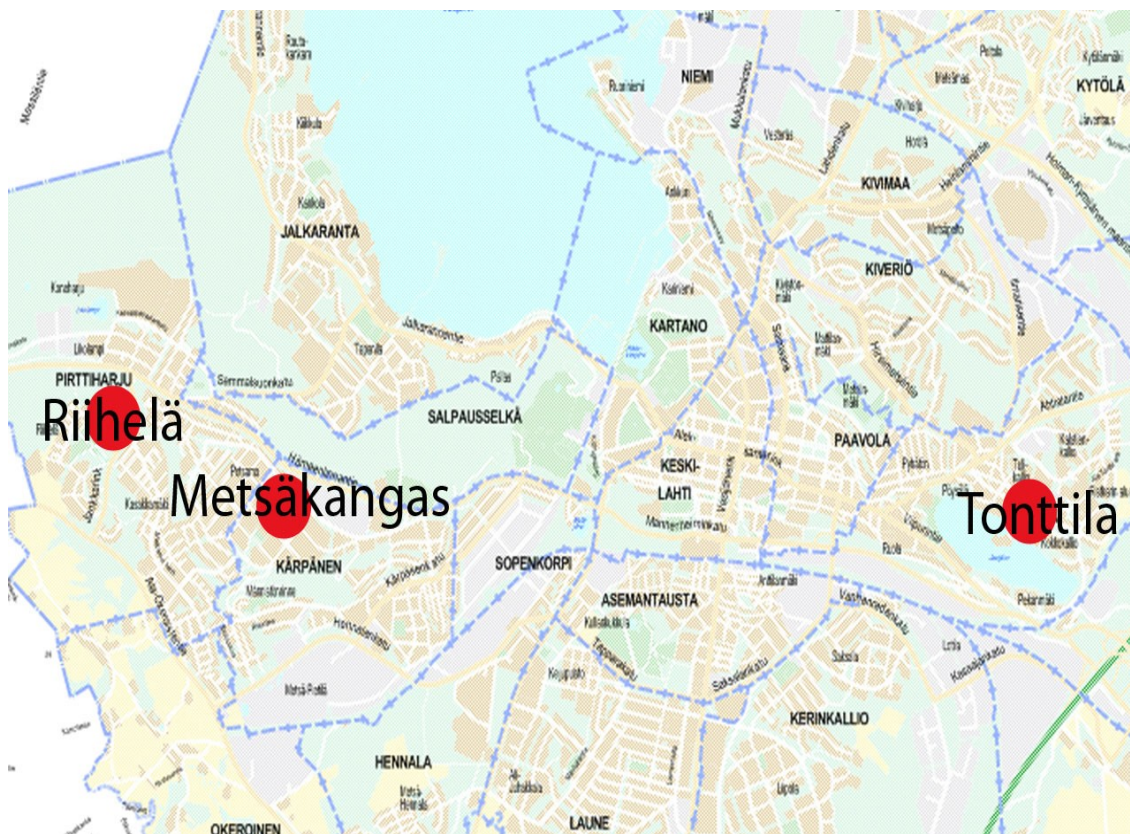
2.3 Ostari-hanke

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) valtakunnallisessa lähiöohjelmassa on mukana kolme (3) lähiötä Lahdesta. Lahden kaupungin on tarkoitus ohjelman kautta kehittää; Riihelää, Metsäkangasta ja Tonttilaa. Ohjelma keskittyy erityisesti alueen ostoskeskusten kehittämiseen. Lähiöiden kehittämisessä painopisteet eroavat toisistaan, mutta hanke tehdään yhteistyössä kaikkien lähiöiden kesken.

”Lähiöohjelma liittyy Lahden yleiskaavan tarkistamiseen. Kaupungin roolina on selvittää miten maankäytön ja kaavoituksen avulla voidaan tukea muutoksia palvelurakenteessa. Kaupunki pyrkii osaltaan parantamaan lähiökeskusten viihtyvyyttä ja luomaan parempia edellytyksiä asukkaiden osallistumiselle oman asuinalueensa kehittämiseen. Tarkoituksena on etsiä myönteisiä esimerkkejä kehittyvistä ja uudistuvista lähiöostareista ja tarjota vaihtoehtoisia malleja myös muiden lähiöostokeskusten omistajille ja muille toimijoille.” (Lahden kaupunki 2010e).

Ostari-hanke toteutetaan aikavälillä 2009–2011 ja se toimii yhteistyössä kaupungin, lähiöiden asukkaiden sekä yksityisen, että kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Jokainen lähiö on ainutlaatuinen ja jokaisessa lähiössä on erilaisia asukkaita, siksi onkin tärkeää, että kehitysyhteistyö lähtee lähiön todellisista asiantuntijoista, sen asukkaista, käsin. Osallisuus kehitystyössä on tärkeää, jotta lähiön oma henki säilyy ja asukkaat kokevat, että heidän mielipiteitään kuunnellaan.

Kehittämishankkeessa ostoskeskuskiinteistön omistajat, alueen asukkaat sekä paikalliset rakennusyhtiöt ovat yhdessä pohtineet alueiden kehittämissuunnitelmia. Tarkoitus on kehittää lähiöistä entistä viihtyisämpiä ja miellyttävempiä asuinalueita. Ostari-hankkeessa tarkastellaan erityisesti lähiöiden ostoskeskusten palvelutarjontaa ja niiden kehittämistä.

Kuva 2 Ostari-lähiöohjelmassa mukana olevat lähiöt (Lahden kaupunki 2010).

Lahden kaupungin Ostari-hanke tekee paljon yhteistyötä Lappeenrannan teknillisen yliopiston, Lahti School of Innovationin (LUT) Osterit- hankkeen kanssa.

Osterit- lähiöiden helmet -projekti toimii aikavälillä 2009–2011. Osterit- hankkeen tarkoitus on tukea Lahden kaupungin Ostari- hanketta, kehittämällä ja testaamalla uusia menetelmiä, joiden avulla eri-ikäiset asukkaat sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat saataisiin mukaan osallistumaan lähiön kehittämistyöhön. Uusien ideoiden ja kehitysehdotusten aikaansaamiseksi on järjestetty asukas- ja innovaatiokävelyitä sekä erilaisia osallistavia pelejä, joiden tarkoitus on ollut helpottaa kehitystyötä. Hankkeen alussa keskitytään Riihelän alueen kehittämiseen. (Konsti-Laakso Suvi 2010.)

”Helposti saavutettavat palvelut ja viihtyisä elinympäristö edistävät kestävästä kehitystä ja alueen elinvoimaisuutta. Vetovoimaisten tuotteiden, palveluiden ja asuinympäristöjen suunnittelussa käyttäjän ääni tulee ottaa huomioon, jotta saadaan aikaan haluttuja tarpeellisia kokonaisuuksia. Tutkimushankkeessa kehitetään ja testataan menetelmiä, joiden avulla alueen eri-ikäisiä asukkaita, alueen palvelujen

käyttäjiä sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita otetaan mukaan lähiökeskuksen kehittämiseen. Menetelmän käytön seurauksena syntyy lähiökeskus/-ostarikonsepteja, jotka voivat sisältää uusia ympäristö- ja tilaratkaisuja, mutta myös toimintatapoja.” (Konsti-Laakso Suvi 2010).

Hanketta varten on perustettu kolme Facebook- ryhmää; Entistä parempi Riihelä, Entistä parempi Metsäkangas sekä Entistä parempi Tonttila. Ryhmien tarkoitus on kerätä asukkaiden mielteitä alueista ja käydä vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa.

Hankkeen pohjalta lahtelainen valokuvaaja Markus Henttonen vieraili eri lähiöissä valokuvaamassa paikallisia asukkaita. ”Kuvien tärkein tarkoitus on tuoda lähiöiden ihmiset keskustaan ja näyttää, miten hyvin he omassa asuinympäristössään viihtyvät, sanoo Henttonen.” (Harju Saara, ESS). ”Lähiöiden monet kasvot” - kampanja esitteli 16 erilaista valokuvajulistetta, jossa paikallisten lähiöiden asukkaat oli kuvattu omassa ympäristössään. Kuvat olivat nähtävillä kaupungin kaduilla kesällä 2010.

2.4 Lähiön asukkaat oman asuinalueensa kehittäjinä

Luonto on tärkeä elementti monille lähiön asukkaille. Luonnon tärkeyden näkyminen arjessa riippuu ihmisestä. Monilla asukkailla on todennäköisesti ristiriitainen tapa suhtautua ympärillä olevaan luontoon. Osa nauttii luonnon läheisyydestä ja osa saattaa kokea sen jopa ahdistavana. On tärkeää selvittää asukkaiden mielipiteitä ympäröivästä luonnosta, ennen konkreettisten toimenpiteiden tekemistä, mikäli tarkoituksena on asuinalueen viihtyvyyden kasvattaminen ja näin ollen hyvinvoinnin parantaminen. Aluetta arvioidessa huomioon tulee ottaa kokonaisuus, eikä tarkastella aluetta vain yhdestä näkökulmasta. (Bäcklund & Korhonen 1998: 16).

Asukkaita on vaikea saada mukaan etenkin pidemmän aikavälin suunnitelmiin. Helpompaa on saada ihmisiä osallistumaan erilaisiin ideointipalaverihin ja teemapäiviin. Yleensä asukkaat eivät ole osallistuneet siinä määrin kuin projektissa on alun perin oletettu ja toivottu. Usein päättäjät ovat kokeneet syyksi passiivisuuteen ihmisten uskonpuutteen omaan vaikutusvaltaansa. Ilmiötä on selitetty myös sillä, että

nykyinen hyvinvointivaltio on opettanut kansalaiset saamaan haluamansa palvelut valmiina. (Bäcklund & Korhonen 1998: 19.)

Tämä kertoo lähinnä siitä, etteivät asukkaat ole valmiita sitoutumaan ja ottamaan vastuuta alueesta, jolle eivät ole välttämättä juurtuneet tarpeeksi hyvin. Sen lisäksi nykyihmisen on jaettava vapaa-aikansa monien aktiviteettien kanssa. Tarjontaa on paljon ja perheen ja ystävienkin kanssa on hyvä viettää aikaa. Tästä syystä ihmisten vapaa-ajan vähäisyys, voi johtaa passiivisuuteen asumalähiön kehittämisen osalta. Sitä ei välttämättä koeta niin tärkeäksi kuin muut vapaa-aikaan liittyvät tehtävät.

Nykypäivää on se, että vaikka omaksi koettu asuinalue mielletäisiinkin hyväksi ja viihtyisäksi paikaksi elää, ei se siitä huolimatta välttämättä tarkoita sitä, että ihmiset juurtuisivat pitkiksi ajoiksi samalle alueelle. Tietyt omaan elämänhistoriaan liittyvät paikat säilyvät muistoissa ja mielikuvissa, niin hyvässä kuin pahassakin. Mielikuvat muokkaantuvat kerta toisensa jälkeen uusien kokemusten ja koettujen tilanteiden kautta. Ihmisen suhde tuttuihin paikkoihin muuttuu elämän varrella omien kokemusten myötä moneen kertaan. (Tani 1995: 26, 37).

Otetaan lähtökohdaksi se olettaus, etteivät kaupunkilaiset ole vielä vieraantuneet omasta lähiympäristöstään, tuolloin passiivisuuden loogiseksi selitykseksi nousee se, että osallistumisen ja vaikuttamisen kohteet ja sitä varten käytetyt keinot eivät ehkä vastaa asukkaiden tämänhetkisiä toiveita. (Häkli 1997: 47).

Epätodennäköistä on se, että kehittämistyössä lähiöiden kohdalla koskaan päästään sellaiseen tilanteeseen, jossa kaikki oleelliset tekijät voidaan ottaa samanaikaisesti huomioon. Tähän toki pyritään, mutta käytännössä se on lähes mahdotonta. Syynä tähän ovat monet käytännön ongelmat kuten esimerkiksi lainsäädäntö-, hallinto-, kaavoitus-, omistus- ja rahoitustekijät. Lisäksi yksi suurimmista ongelmista on kommunikaatiovaikeudet; miten voidaan sujuvasti yhdistää tutkijoiden tieto, suunnittelijoiden ratkaisumallit sekä asiakkaiden odotukset, niin että tuloksena on toimiva ja monipuolinen ratkaisu. (Erat & Luoma 1992: 7).

”Korttelilähtöisyys, horisontaalinen ja vertikaalinen yhteistyö, kansalaisten aktivointi ja verkostoituminen on toistuvasti todettu oikean suuntaisik-

si välineiksi.” Kirjoittaa Aila-Leena Matthies eurooppalaisista syrjäytymisen vastaisista strategioista.” (Juhila, Forsberg, Roivanen 2002: 214).

Hankkeilla pyritään osallistamaan asukkaita yhteisvastuuta kantaviksi toimijoiksi ja hankkeiden tarpeellisuutta on perusteltu kansalaisten oikeudella osallistua ja vaikuttaa omaa elinympäristöään koskevissa päätöksissä. Osallisuushankkeiden voidaan nähdä nojaavan myös toisenlaiseen tarpeeseen, monien huolena saattaa olla demokraattisen järjestelmän uskottavuus kysymykset. (Bäcklund & Korhonen 1998: 33).

Alueen asukkaiden mielipiteitä ei ole helppo saada. Erialaisten tutkimusten avulla saadut tiedot voivat antaa vain suuntaviivoja siihen kehitystyöhön, johon lähiö hankkeilla pyritään. Tarvitaan aktiivisia osallistujia ja uusia menetelmiä, joilla saadaan houkutelua uusia ihmisiä mukaan. Tämä työ ei varmastikaan ole helppoa, mutta siitä saadut tulokset saattavat näkyä lähiössä vielä vuosienkin päästä.

3 LAHDEN KAUPUNKI

Lahti sijaitsee Vesijärven etelärannalla, Etelä-Suomen läänissä ja se kuuluu Päijät-Hämeen maakuntaan. Sen eteläpuolella rajanaapurina on Orimattila, idässä Nastola ja pohjoisessa sekä lännessä Hollola. Vuonna 1905 perustettu Lahti, on Suomen isoista kaupungeista kaikkein nuorin. Se on asukasluvultaan Suomen kahdeksanneksi (8) suurin kaupunki. Vuonna 2008 Lahden muuttovoitto oli +729 henkilöä. Kaupungin väkiluku toukokuun lopussa vuonna 2010 oli 101 069 asukasta. (Lahden kaupunki 2010a.)

Ensimmäinen Salpausselkä kulkee Lahden kaupungin kautta. Tämä metsäinen ja mäkinen maasto on osa paikallista maisemaa. Vesi on tärkeä elementti kaupunkikuvassa. Kaupungin keskustan tuntumassa sijaitsee Vesijärvi. Siitä irrotettu Pikku-Vesijärvi puistoineen ja vesiurkuineen on etenkin kesäisin suosittu ajanvietto paikka. Lahden kokonaispinta-ala on 154,5 km², josta 19,6 km² on sisävesialueita ja loput 134,9 km² maa-alueita. (Lahden kaupunki 2010a).

Väestötiheys vuonna 2009 oli 747 as/ km². Samana vuonna Lahden kaupunkilaisista 95,7 % äidinkielenä oli suomi, ruotsinkielisten osuus oli 0,3 % ja muiden 4 %. (Lahden kaupunki 2010b).

Kaupunki on jaettu kahdeksaan (8) suuralueeseen, jotka ovat Keskusta, Laune, Kärpänen, Jalkaranta, Mukkula, Ahtiala, Kivimaa-Kiveriö-Joutjärvi sekä Kolava-Kujala. Tilastollisesti kaupunginosia on 32. (Lahden kaupunki 2010b).

Lahdessa on 55 päiväkotia, 13 alakoulua, 3 yläkoulua ja 8 koulua, jossa opetusta ala- ja yläkouluryhmille. Lahdessa on neljä (4) lukiota. Lisäksi kaupungissa toimii Koulutuskeskus Salpauksen ammatillisen koulutuksen oppilaitoksia sekä Lahden ammattikorkeakoulu. Lisäksi kolmella (3) yliopistolla sekä Teknillisellä korkeakoululla on toimintaa Lahdessa. (Lahden kaupunki 2010c.)

Tällä hetkellä kaupunginjohtajana toimii Jyrki Myllyvirta. Kaupungin kunnallisveroprosentti on 19 %. Lahden suurimmat työllistävät yritykset joulukuun lopussa vuonna 2009 olivat Osuuskauppa Hämeenmaa, Isku, Fazer-leipomot Oy, Hartwall sekä Mediatalo ESA. (Lahden kaupunki 2010d).

Kuva 3 Lahden kaupunginosat (2006)

3.1 Lahden historia

Tutkimusten mukaan Lahden vanhin asutusalue sijaitsee Ristolassa. Viitteitä asutuksesta on löytynyt jopa 10 000 vuoden takaa. Hollolaan kuuluvasta Lahden kylästä puhutaan vanhoissa asiakirjoissa kuitenkin ensimmäisen kerran vasta vuonna 1445. (Pihlaja 2005: 16).

Lahden kylä oli kooltaan pieni osa Hollolan pitäjää, mutta sen keskeisen sijaintinsa vuoksi juuri Lahden kylä valittiin markkinapaikaksi vuonna 1672. Se nimittäin sijaitsi yleisen matkatien varressa ja tarpeeksi lähellä Turku, Viipuria, Helsinkiä ja Porvoota. Puoli vuosisataa Lahden kylä toimi merkittävänä markkinapaikkana, jossa suurempien kaupunkien porvaristo asioi. Vuonna 1727 markkinat päätettiin siirtää Asikkalaan. Markkinoiden siirtymisen jälkeen Lahden kylä taantui maalaiskyläksi 1800- luvulle saakka. (Kivilä 2007: 112).

Lahden kylä oli 1800- luvulla 400 asukkaansa ansiosta suurin kylä koko Hollolan pitäjässä. Lahden kylän kautta kulkeva rautatieosuus Riihimäeltä Pietariin valmistui 1869 ja se otettiin käyttöön seuraavana vuonna. Rautatien asioista Lahden kylä alkoi nopeasti kasvaa ja kehittyä. Yhteyden Päijänteen vesistöön aukaisi Vääksyn kanavan avautuminen 1870-luvulla, se mahdollisti puunuiton Päijänteessä ja näin alkoi puuteollisuuden kasvu Lahden seudulla. Lahden kylä tuhoutui lähes kokonaan tulipalossa vuonna 1877. Lahti sai myöhemmin takaisin kauppaloikeuden ja ensimmäisen asemakaavansa. Kauppala rakennettiin rautatieaseman pohjoispuolelle. Keisari Nikolai II vahvisti Lahden kylälle kaupunginoikeuden 1.11.1905, tämä on kaupungin virallinen perustamispäivä. (Kuka, Mitä, Lahti 2010).

Lahti on yrittäjien kaupunki. Se tuli tunnetuksi tehtaiden ja teollisuuden kaupunkina. Erityisesti puunjalostus- ja huonekaluteollisuus sekä tekstiili- ja elintarviketeollisuus oli merkittävässä osassa Lahden historiaa ja nykyisyyttä. Tunnettuja Lahtelaisia yrityksiä ovat esimerkiksi Isku, Asko, Sotka, Upo ja Raute. (Kuisma 2005: 6).

”Rautatien rakentaminen ja maakaupan vapautuminen tekivät Lahdesta edullisen liikepaikan. Huonekalujen valmistajia houkuttelivat nuoreen kaupunkiin rautatien lisäksi hyvät vesiliikenneyhteydet, koivutavaran saanti ja kustannustason mataluus pääkaupunkiseutuun verrattuna.

Tärkein tekijä oli myös ammattitaitoisen työvoiman saanti.” (Pihlaja 2005: 37).

Tammikuussa vuonna 1918, Suomen sisällissodan aikana Lahti oli yksi keskeisimmistä paikoista. Lahden punakaarti otti kaupungin valtaansa ja piti sitä hallussaan kolme (3) kuukautta. Tilanne raukesi saksalaisten joukkojen voitettua kaupungissa käyty taistelu. Keskustan tuntumaan rakennettiin väliaikainen vankileiri. Yli 20 000 antautunutta punaista oli vangittuna tällä vankileirillä. Myöhemmin leiri siirrettiin Hennalan kasarmialueelle, tämä olikin yksi suurimmista vankileireistä Suomessa. (Kuka, Mitä, Lahti 2010).

Lahteen muutti paljon ihmisiä sodan jälkeen. Samaan aikaan myös muutto maalta kaupunkeihin kiihtyi. 1950-luvulla Lahtea pidettiin Suomen amerikkalaisimpana kaupunkina. Tämä johtui kaupungin nopeasta kasvutahdista. Samaan aikaan Yhdysvaltojen Chicago oli kasvava kaupunki, myös sen kasvu kiihtyi huomasti. Eräs saksalaislehti teki vertailun Lahden ja Chicagon kasvunopeuksista. Kasvun kiihtyessä myös häiriköinti ja rikollisuuden määrä kasvoi entiseen verrattuna. Lahdessa kaupungin nopea kasvu johdatti rikollisuustilasto huippuunsa, tämä oli yksi suurimmista syistä, miksi Lahtea alettiin kutsua Suomen Chicagoksi. (Pihlaja 2005: 305-306).

”Lahti kasvoi 1960- luvulla ja 1970- luvun alkupuolella erittäin nopeasti, mutta samalla melko yksipuolisesti teollisuuskaupunkina, jonne muutti valtavasti ihmisiä, useimmat työpaikan vuoksi. Nopea kasvu toi mukanaan kuitenkin myös paljon ”sekalaista porukkaa”, jolle vilkas Lahti tarjosi paitsi työtä myös runsaasti rikoksentelemahdollisuuksia.” (Pihlaja 2005: 308-309).

Nykyisin Lahdessa tapahtuu keskimäärin yhtä paljon rikoksia kuin muissakin isoissa kaupungeissa. Tilastojen mukaan poliisin tietoon tulleita rikoksia tapahtui Lahdessa vuonna 2008 yhteensä 19 999, kun rikosten määrä vuonna 1996 oli 16 045. Tuossa erossa on havaittavissa Lahden kaupungin väkiluvun kasvu vuoden 1996 jälkeen. (Lahden kaupunki 2010b).

Nuoren kaupungin kiihtynyt kasvutahdi pysähtyi öljykriisiin. Lamavuosina teollisuuden työpaikat vähenivät ja Lahti kärsi muiden kaupunkien tavoin ankarasta

työttömyydestä, pikku hiljaa talous kuitenkin nousi jaloilleen ja väestön määrä alkoi taas kasvaa. Helsinki-Lahti moottoritie sekä Lahden oikoradan valmistuminen ja näin ollen Lahti-Helsinki välin kutistuminen parhaimmillaan 50 minuuttiin lisäävät varmasti tulevaisuudessa Lahden houkuttelevuutta kaupunkina.

”On kuulu kaupunki Lahti, sen otteissa reipas on tahti. Vie maineeseen itä monet polut, vaan radio, hiihto ja Erikois-olut- niissä on Lahden mahti”
(Mainos Salpausselän kisojen käsiohjelmassa 1953, kirjasta nuori 100-vuotias Lahti: 9).

3.2 Tonttilan historia

Radiohiiliajoitusten perusteella kiinteän asutuksen ja peltoviljelyn arvellaan saaneen alkunsa 900-luvun alussa. (Kivilä 2007: 170).

Möysän kaupunginosa kuului alun perin Hollolalle mutta se liitettiin kuulumaan Lahteen vuonna 1933. Kirjassa ”Lahden paikan nimistö” kerrotaan että, ensimmäinen asemakaava Möysän asuinalueelle valmistui jo vuonna 1937.

Möysän kaupunginosa sijaitsee keskustasta päin katsottuna kaupungin itäpuolella. Möysään kuuluvat seuraavat alueet; Ristikari, Kokkokallio, Pekanmäki, Tenava, Tonttila, Ruola ja osa Pyhättöä. Tässä opinnäytetyössä käsitelen vain Tenavan ja Tonttilan alueita.

Tonttila oli talo, joka lohkaistiin 1800-luvun puolivälissä Matkaimen kantatalon maista. Termi käsitti oikeastaan kaksi taloa: Ala- ja Ylä-Tonttilan. Nimi otettiin talojen paikalle rakennetulle kerrostaloalueelle 1970- luvulla. Tontti-sana tulee ruotsin kielestä, se tarkoittaa pihapiiriä, talonpaikkaa; myös torppaa tai pientä mökkiä (murteessa). Tenava on Kylä-Hennalan entisen torpan, Tenavan, mukaan nimetty alue. Torpan ympärillä olivat Tenavanpellot. Asuntoalueen nimeksi se tuli 1960-luvun alkupuolella. (Laapotti 1994: 215.)

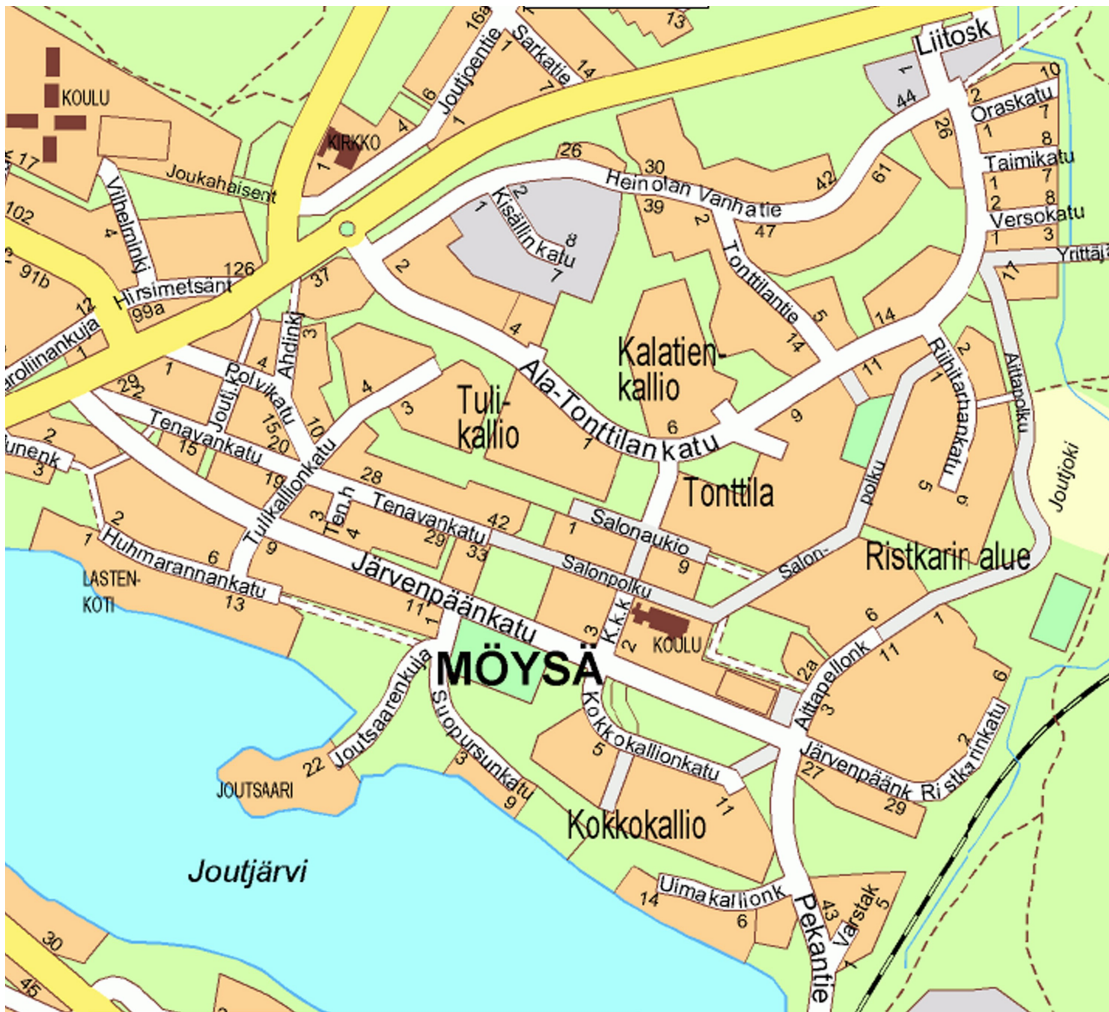
1960-luvun suuri muutto maalta kaupunkiin kasvatti kaupunkien työvoiman määrää. Kaupungit, kuten Lahti joissa oli runsaasti työvoimaa tarvitsevaa teollisuutta,

kasvoivat nopeasti. Siitä syystä uusia lähinnä kerrostaloista koostuvia lähiöitä alettiin rakentaa eri puolelle Lahtea, myös Tonttilaan. Tehokas ja nopea lähiörakentaminen huipentui 1973–1975 väliselle ajalle. Tonttilan asuinalue on rakennettu pääosin 1970- ja 1980-lukujen aikana. (Kuka, Mitä, Lahti 2010.)

3.3 Tonttilan luonnonympäristö ja väestörakenne

Tonttila sijaitsee noin kolmen kilometrin päässä Lahden keskustasta.

Kokoluokaltaan Tonttila on noin 100 hehtaaria. Tonttilan maisemallisiin piirteisiin kuuluvat korkeat kalliot, metsäiset laaksot sekä Joutjärven läheisyys. Joutjärvi on pieni ja matala järvi, jonka keskisyvyys on noin kolme (3) metriä. Joutjärvestä vesi virtaa Tonttilan itäreunalla mutkittelevaa Joutjokea pitkin Vesijärveen. Tenava-Tonttilan alue on pohjaveden muodostumisaluetta. Maaperälajeista tärkeimpiä ovat sora, hiekka ja moreeni. Rinteiden kasvillisuus on enimmäkseen tuoretta kangasta ja kallioiden mäet kuivaa kangasta. Kuusi on Tonttilan alueen yleisin puulaji. Joutjärven läheisyydessä on pieni suo. Maaston korkeimmat kohdat ovat Kokkokallio ja Tapionkallio. (Lahden kaupunki 2010e.)

Kuva 4 Tonttilan kartta (Lahden karttapalvelu 2010)

Seuraavat tilastotiedot on poimittu Lahden kaupungin Tilda-tiedonhakupalvelun kautta. Olen tarkoituksen mukaisesti rajannut alueet niin, että tilastotiedot koskevat yhdistettynä Tenava-Tonttilan aluetta sekä Ala-Tonttilan aluetta.

Tonttila koostuu pääosin kerrostaloista. Tilastotietojen mukaan yli 60 % alueen asunnoista on omistusasuntoja ja alle 40 % on vuokra-asuntoja.

Asuntojen talotyytit

	Kaikki yhteensä		Omakotitalot		Rivitalot		Kerrostalot		Muut	
	Lkm	Osuus%	Lkm	Osuus%	Lkm	Osuus%	Lkm	Osuus%	Lkm	Osuus%
Tenava-Tonttila										
2005	1 318	100,0	85	6,4	84	6,4	1 146	86,9	3	0,2
2006	1 332	100,0	87	6,5	87	6,5	1 155	86,7	3	0,2
2007	1 331	100,0	87	6,5	87	6,5	1 154	86,7	3	0,2
2008	1 336	100,0	89	6,7	87	6,5	1 157	86,6	3	0,2
2009	1 336	100,0	89	6,7	87	6,5	1 157	86,6	3	0,2
Ala-Tonttila										
2005	879	100,0	61	6,9	26	3,0	788	89,6	4	0,5
2006	887	100,0	62	7,0	26	2,9	795	89,6	4	0,5
2007	886	100,0	62	7,0	26	2,9	795	89,7	3	0,3
2008	890	100,0	62	7,0	30	3,4	795	89,3	3	0,3
2009	892	100,0	60	6,7	34	3,8	795	89,1	3	0,3

Tilastokeskus

Alueen väkiluku vuonna 2008 oli 3745 asukasta. Tonttilalaisista ihmisistä 0–14-vuotiaita oli 13 %, 15–64-vuotiaita 66 % ja yli 65-vuotiaita 21 %. Asukkaista 1049 henkilöä oli tuolloin tilastojen mukaan yksin eläviä ja 2-3 henkilöä käsittäviä perheitä oli 865 kappaletta. Tilastossa perheen muodostavat kaikki samassa huoneistossa vakituisesti asuvat henkilöt. Perherakenne vuonna 2008 oli seuraavanlainen; lapsettomat perheet 548 kappaletta ja perheet, joissa alle 18 -vuotiaita lapsia 468 kappaletta. Yhteensä perheitä oli 1016 kappaletta.

Palkansaajia Tonttilan väestöstä vuonna 2008 oli 1465 henkilöä, 258 henkilöä oli työttömiä, 1067 eläkeläisiä, 498 0-14 -vuotiaita, 207 opiskelijaa, 101 yrittäjää ja 149 henkilöä jotka kuuluivat kategoriaan muut. Vuonna 2007 alueen kolme suurinta työllistävää alaa olivat; teollisuus (162 henkilöä), terveydenhuolto ja sosiaalipalvelut (84 henkilöä) sekä vuokraus- ja tutkimuspalvelut (62 henkilöä). Vuoden 2007 työttömyysprosentti Tenava-Tonttilassa oli 12,7 % ja Ala-Tonttilassa 14,1 %. Väestön työttömyysprosenttiin vaikuttaa väestön pääasiallinen toiminta.

3.4 Palvelut

Tonttilan läheisyydessä on kaksi (2) alle kilometrin päässä toisistaan olevaa palvelukeskusta. Ne ovat Tenava-Tonttilan ostoskeskus sekä Joutjärven kauppakeskus. Tonttilassa on kolme (3) parturi-kampaamo, R-kioski, kolme (3) ruokakauppaa, jotka ovat S-market, K-market ja Siwa. Alueelta löytyy myös muutama ravintola, tanssikoulu ja lastenkoti. Tonttilasta on hyvät bussiyhteydet Lahden keskusta.

Kuva 5 Joutjärven kauppakeskus (Tuula Wuori 2009)

Joutjärvellä on hyvä uimaranta ja melontakeskus, lisäksi järveä kiertävät valaistut lenkipolut. Alueelta löytyy myös tennis- ja sulkapallokentät. Tonttilan läheisyydessä on Joutjärven kirkko, jossa Joutjärven seurakunta järjestää monipuolista toimintaa kaikille lapsista vanhuksiin.

Joutjärven koulu (ala-aste) lopetti toimintansa syksyllä 2010. Koulun tiloissa toimii tällä hetkellä Tenavan päiväkotinä, joka siirtyi tiloihin siksi aikaa, kun varsinainen

päiväkotirakennus korjataan ja laajennetaan (Lahti 2010). Koulun tontin (rakennukset ja urheilukenttä) tulevaisuus on vielä avoinna. Tonttila on siitä erikoinen asuinalue, että siellä ei ole ala- eikä yläkoulua, mutta paikallinen nuorisotalo toimii silti aktiivisesti. Nuortentalo Plazasta kerron myöhemmin tarkemmin.

Tonttilassa järjestetään joka kesä Tonttila-päivä. Se on kokoperheelle tarkoitettu ilmainen tapahtuma, jossa on mukana monenlaista ohjelmaa. Tonttila-päivän järjestävät ostoskeskuskiinteistön yrittäjät; Pizzeria ja kebab-ravintola Dalaman, ravintolat Pikku Hukka ja Onnenpäivät sekä Siwa. Vuonna 2010 tapahtuma järjestettiin 31.7. Ohjelmassa oli muun muassa musiikkia, taikuri esitys, lapsille kasvomaalausta ja kaupungin edustajien puheita. (Menokatu 2010).

Tenava- Tonttilan ostoskeskuksen vieressä sijaitsee Tonttila- sali. Se on vuokrattava tila, jossa voidaan järjestää erilaisia tilaisuuksia häistä rippijuhliin ja syntymäpäivistä huutokauppaan. Tonttila-salissa järjestetään arkisin eri tanssityyleihin liittyvää toimintaa nuorille ja vanhoille ihmisille. Möysän nuorisoseura ry järjestää tanssitaiteen perusopetusta Tonttila-salissa, Nuortentalo Plazassa sekä Ahtialan nuorisotalolla (Möysän nuorisoseura ry 02.11.2010.)

4 TUTKIMUKSEN TEKEMISEN KUVAUS

Aloimme pohtia koulussa talvella 2010 tulevaa opinnäytetyöprosessia ja sen tuomia haasteita. Tehtävänä oli miettiä omia opintoja ja pohtia millaisesta aiheesta olisi mukava tehdä opinnäytetyö. Henkilökohtainen aiheeni vaihtui muutama otteeseen, mutta lopullisen idean opinnäytetyöni aiheeksi sain syksyllä 2010. Olimme aikaisemmin yhteisöt ja yhteistyö kurssilla tehneet yhteisöanalyysin haluamastamme asuinlähiöstä. Mielestäni tehtävän toteuttaminen oli mielenkiintoista ja siitä sain idean tehdä opinnäytetyön samaan aihepiiriin liittyen.

Idean saatuaani ryhdyin pohtimaan sopivaa kohdetta, jossa opinnäytetyön toteuttaminen olisi mahdollista. Päädyin selaamaan Lahden kaupungin internet sivustoja ja sitä kautta löysin hankkeet osion ja sieltä tietoa meneillään olevista

hankkeista Lahdessa. Löysin tietoja Ostari- hankkeesta ja kiinnostuin aiheesta lisää. Tämän jälkeen otin yhteyttä projektityöntekijä Tuula Wuoreen ja sovimme tapaamisen.

Tapaamisessa vaihdoimme ideoita ja pohdimme erilaisia näkökulmia käsitellä aihetta kummallekin osapuolelle kiinnostavalla tavalla. Tonttilan alueesta kaivattiin lisää tietoa ja siitä syystä päädyin tekemään opinnäytetyöni juuri Tonttilan alueesta. Opinnäytetyön tekeminen lähti liikkeelle sopivan näkökulman etsimisestä aiheeseen. Pohdittuamme yhdessä projektityöntekijä Tuula Wuoren kanssa sopivaa näkökulmaa Tonttilan alueen analysointiin, heräsi ajatus paikallisten nuorten haastattelemisesta ja näin ollen nuorten näkökulman saamisesta Ostari-hankkeen ja Lahden kaupungin käyttöön.

Pohdimme mistä löytäisimme helpoiten haastateltavia nuoria, jolloin mieleeni heräsi Tonttilassa sijaitseva nuortentalo Plaza. Olin yhteyttä Plazan ohjaajiin Nina Niemeen ja Hanna Merivirtaan ja kerrottua opinnäytetyöstäni sovimme tulevasta haastattelu päivästä. Tarkoitus oli, että ohjaajat etukäteen kyselivät nuorilta ketkä paikalla olevista asuvat Tonttilassa ja ketkä haluaisivat osallistua haastatteluun. Sovimme neljän (4) nuoren pyytämistä haastatteluun.

Opinnäytetyössäni päädyin käyttämään sekä kvalitatiivisia että kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä. Haastattelin neljää (4) tonttilalaista nuorta ja lisäksi hyödynsin paljon Lahden kaupungin Tilda- tilastotietokantaa, faktatiedon koostamisessa. Kävin myös haastattelemassa Nuortentalo Plazan ohjaajia. Koska otanta oli niin pieni, en pyrkinyt tässä opinnäytetyössä yleistämään nuorten vastauksia, vaikka yhtäläisyyksiä nuorten ajatuksissa olikin melko paljon.

Haastattelujen tekniikaksi päädyin valitsemaan teemahaastattelun, koska tahdoin saada syvällisempää tietoa neljältä nuorelta. Ennen haastatteluja tutustuin aiheen kirjallisuuteen ja kirjoitin jo osan opinnäytetyöstäni valmiiksi. Samalla syvensin osaamistani ja tietämystäni Tonttilan alueesta ja sen tarjoamista palveluista.

Olin pohtinut haastattelukysymykset valmiiksi. Haastattelutilanteessa muokkasin kysymyksiä tilanteen niin vaatiessa, lisäksi esitin keskustelun herättämien ajatusten pohjalta haastateltaville pienempiä välikysymyksiä eri teemoihin.

Päädyin haastattelemaan kolme (3) nuorta yhdessä, koska ajattelin, että ryhmätilanne olisi nuorille mieluisampi vaihtoehto kuin yksilöhaastattelu. Yhden (1) nuoren kohdalla tein yksilöhaastattelun sen vuoksi, että tilaisuus neljänteen haastatteluun tarjoutui vasta sen jälkeen, kun olin jo haastatellut kolmea muuta. Yksi nuorista, jonka kanssa haastattelusta oli alun perin sovittu, oli estynyt, eikä päässyt paikan päälle. Tästä syystä Plazan ohjaajat pyysivät spontaanisti vielä erästä paikalla ollutta tonttilalaista nuorta vastaamaan kysymyksiin.

Pohtiessani sopivia haastattelukysymyksiä päädyin keskittämään kysymykset nuorten vapaa-ajan käyttöön ja omien mielteiden esille tuomiseen. Kysymysten miettiminen etukäteen osoittautui toisaalta hyödylliseksi apuvälineeksi, mutta toisaalta myös rajoitti tilanteen rentoutta ja osittain loi tilanteesta virallisen oloisen.

Varsinainen haastattelu tapahtui nuortentalo Plazassa. Aluksi haastattelin nuoria Tonttilaan liittyen ja sen jälkeen ohjaajia nuortentalo Plazan liittyen. Yhden (1) nuoren haastattelua lukuun ottamatta kaikki haastattelut nauhoitettiin, haastateltavien suostumuksella. Syy siihen miksi yhden nuoren haastattelu tapahtui eri tavalla, oli se että käytössä olleeseen nauhuriin tuli jonkinasteinen vika tai nauhurin käyttäjä ei hallinnut tarpeeksi hyvin laitteen käyttöä. Joten ajallisiin syihin vedoten haastattelu tapahtui kyselemällä kysymyksiä ja kirjoittamalla vastaukset ylös. Tästä syystä yhden (1) nuoren haastattelu on suppeampi kuin kolmen (3) muun nuoren haastattelu.

Aineiston keräämisen jälkeen haastattelut litteroitiin ja alkoi haastattelutulosten analysointi. Tämä osoittautui hieman hankalaksi, koska aineistoa oli kertynyt melko vähän. Koostin aineistosta yhteenvedon ja jatkoin opinnäytetyön koostamista samaan aikaan aiheeseen liittyvään kirjallisuuteen perehtyen.

4.1 Nuortentalo Plaza

Tonttilassa sijaitseva nuortentalo on rakennettu vuonna 1984 ja se on ollut siitä asti nuorisotalo käytössä. Alun perin Joutjärven nuorisotalona eli Jovina tunnettu talo on muuttanut ajan kuluessa toimintamuotojaan ja nimi on muuttunut Jovista Plazaksi. Nappulatoiminnasta eli ala-kouluikäisille suunnatusta toiminnasta on luovuttu ja toimintaa on kohdennettu esimerkiksi tanssi- ja bänditoimintaan.

”Joo ja sit ne mitkä rinnastettiin aina Joutjärven nuorisotaloon, ne Jovin diskot.. ne perjantai diskot on loppunu sillan ku vaihtu tää nimikin. Konsepti muuttu niinku vähän.” (Ohjaaja 2).

Uudistuminen ja kehittyminen toiminnassa ovat tärkeitä teemoja. Nuorisotyö elää jatkuvassa muutoksessa nuorten mukana. On tärkeää pysyä ajan hermolla ja pyrkiä myös arvioimaan toimintaa. Tällä tavoin voidaan vastata nuorten esiin nostamiin haasteisiin kestäväällä ja asianmukaisella tavalla.

Plazan aukioloajat:

ma, ti, to	klo 16- 21	15- 20 –v.
ke	klo 16- 21	13- 15 –v.
pe	klo 16- 19 klo 19- 22	13- 15 -v. 15- 20 –v.

Ohjaajien mukaan tällä hetkellä avoimessa tilatoiminnassa käy selkeästi enemmän poikia kuin tyttöjä. Tanssitoiminnassa puolestaan enemmistö kävijöistä on tyttöjä kuin poikia. Kävijöiden keski-ikä ohjaajien arvion mukaan on noin 16 -vuotta.

Plazassa käyvät nuoret ovat kotoisin pääosin Tonttilan, Möysän, Kiveriön ja keskustan alueelta. Nuorisotilalla pyritään siihen, että nuoria tulisi mukaan toimintaan

eripuolilta kaupunkia. Plaza toimii Lahden keskusta-alueen nuorisotilana, mutta sen koetaan sijaitsevan liian kaukana keskustasta.

”Ku kuitenkin tää on kolme kilometriä keskustastani, ni se on liian pitkä matka. Niin monet nuoret sanoo, että on liian kaukana. Ja kylhän se on se todellisuus, et jos ne niin sanoo.” (Ohjaaja 1).

Ohjaajat ovat havainneet välimatkan lisäksi myös yläkoulun puuttumisen alueelta vaikuttavan selkeästi kävijämääriin. Tällä hetkellä Plazassa käy päivittäin keskimäärin noin 30 nuorta. Ohjaajat pitävät määrää sopivana kahdelle ohjaajalle, mutta sanovat, että mukaan mahtuisi vielä hieman lisääkin, ovathan käytössä olevat tilat melko suuret.

Nuorisotila Plaza on käytössä myös muille käyttäjäryhmille. Ulkopuoliset käyttäjät hyödyntävät Plazan tiloja eri tavoilla. Nuorisoyhdistysrekisteriin kuuluvat yhdistykset saavat Plazan tilat ilmaiseksi käyttöönsä. Tätä mahdollisuutta on hyödyntänyt esimerkiksi Möysän nuorisoseura, joka järjestää viikoittain tanssitoimintaa Plazassa.

”Ne pitää tanssikursseja ja et aika paljon heitä käy porukkaa.. sitte kalakerho on yks semmoi meidän yks säännöllinen käyttäjäryhmä ja perhepäivähoitajat, jotka käyttää sit kerran viikos aamupäivisin näit tiloja. Ja sit on ihan saattaa olla ihan jotain tapahtumia, ulkopuolisten järjestämiä tai yhtiökokouksia et me vuokrataan meidän tiloja ihan yksityisille tai järjestö tai yhdistys käyttöön muuten.” (Ohjaaja 1).

Plaza tekee yhteistyötä Lahden alueen koulujen kanssa esimerkiksi järjestämällä ryhmäytyä ja tutustumispäiviä eri kouluryhmille. Plazassa järjestetään myös erilaisia konsertteja ja diskoja. Pienempiä tapahtumia ovat olleet esimerkiksi seksuaalikasvatukseen ja päihdevalistukseen liittyvät teemaillat. Lisäksi Plazassa pyritään järjestämään kerran vuodessa suurempi konsertti, jossa esiintyy tunnettuja suomalaisia artisteja. Plazassa ovat esiintyneet esimerkiksi Antti Tuisku, Cheek ja Anna Abreu.

Konsertit ovat olleet suosittuja ja niihin on osallistunut paljon nuoria. Myös tilan tarjoamat harrastusmahdollisuudet, esimerkiksi erilaiset tanssikurssit, on koettu hyvinä vetonauloina paikallisille nuorille.

”Meil on vähän erityyppistä spesiaalitoimintaa, jotain tanssia ja muuta et saa sit niinku tänne sit semmosii harrastuksii, jotka vetää nuorii. Ja sit toisaalta taas ollaan huomattu, et nuoret kaipaa myös semmost niinku olohuonetta, mihin voi tulla kavereitten kanssa ja on turvallisii aikuiskontakteja ja muuta ja sit niitä pyritään tietysti täällä antamaan ja sitte...Niin no noi isot konsertit on sit taas semmosii et pyritää tarjoomaan suht edullisesti nuorille jotain elämyksiä ja tämmössiä sitä kautta.” (Ohjaaja 1).

Plazassa toimii kaksi päätoimista ohjaajaa, jotka vastaavat talotoiminnasta kokonaisuudessaan. Lisäksi nuorisotilalla toimii kolme (3) ilta-ohjaajaa sekä kaksi (2) tanssiohjaajaa. Päätoimiset ohjaajat ovat koulutukseltaan yhteisöpedagogeja, ilta-ohjaajina toimii yksi (1) lähihoitajaopiskelija, yksi (1) musiikkiteatteriopiskelija sekä yksi (1) nuoriso- ja vapaa-ajan opiskelija. Kaikista ohjaajista viisi (5) on naisia ja kaksi (2) miehiä. Samaan aikaan työvuorossa on kaksi (2) ohjaajaa, lisäksi paikalla saattaa olla tanssiohjaaja. Ohjaajat järjestävät vähintään kerran kuukaudessa palaverin, jossa kaikki ohjaajat ovat paikalla vaihtamassa kuulumisia. Lisäksi ohjaajilla on käytössä informaatiovihko, johon merkitään päivittäin illan tapahtumat, kävijöiden nimet ja mahdolliset muut huomautukset.

Plazassa nuorilla on käytössä jäsenkortti, joka on voimassa yhden (1) kauden kerrallaan. Kortti on ilmainen ja se edellytetään olevan jokaisella kävijällä. Kortissa on kuva nuoresta ja lisäksi tietoa hänestä, esimerkiksi alaikäisillä nuorilla kortissa on huoltajan allekirjoitus.

Nuorisotilalla on käytössä säännöt, jotka määrittävät sen millä tavoin tilassa kuuluu käyttäytyä. Varsinaisia järjestyshäiriöitä tilalla on vain vähän. Lähinnä kirosanojen käytöstä ja liian kovasta volyymitasosta joudutaan huomauttamaan lähes päivittäin.

”Joo mut et hirveen vähän on ollu muuten mitään.. On meillä kyllä sit semmosia sanktioita, mitä tulee sit jos tekee jotain.. Et porttikieltoja annetaan sit jos pojat esimerkiks ku pelaa paljon tuolla sählyä tai tytötkin välillä ja jos siellä sit mailat tai kaverit tai muut saa liian kovaa käsittelyä ni sitte joutuu menee vähän pihalle jäähdyttelee tai jopa siks illaks tai muuta.. et pitemmäksi aikaa tai niinku.. Mut et on välillä semmosia tilanteita mis joutuu poistamaankin mut hirmu harvoin niit on ollu..” (Ohjaaja 2).

Lahden nuorisopalvelut toteuttavat yleisen tilakyselyn kerran vuodessa kaikilla nuorisotaloilla. Tilaa käyttävistä nuorista käyttäjä kyselyyn oletetaan vastaavan noin kymmenen (10) prosenttia. Kysely koostui kysymyksistä, jotka käsittelivät tilan välineistöä (pelit ja muut tarvikkeet), tilojen viihtyvyyttä ja ohjaajia. Ohjaajien omanarvion mukaan tämän vuoden kyselyyn vastasi arviolta 40 prosenttia Plazan kävijöistä. Kysely toteutettiin viimeksi marraskuussa 2010. Tämän vuoden tuloksia ei ole vielä julkaistu.

Toimintaa suunniteltaessa ohjaajat pyrkivät ottamaan huomioon nuorten omat ideat ja mielipiteet.

”Noi meidän kaks pienempää tapahtumaa me ollaan tehny niinku nuorten aloitteesta nyt tänä syksynä täällä.. Se kasiparty ja sitte se Plaza live räp tapahtuma. Et niis on nuoret ollu mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa...--Ja heiltä tullu ihan se ideakin et olis kivaa järjestää.. No lähettekö meidänkaa järjestää ni järjestetään yhdessä. Et kyl me aina mahdollisuuksien mukaan pyritään siihen ja ihan hyvin siihen on nyt pystyttykin.” (Ohjaajat 1 ja 2).

4.2 Tonttila paikallisten nuorten näkökulmasta

Vierailin nuortentalo Plazalla haastattelemassa Tonttilassa asuvia nuoria. Olimme ohjaajien kanssa sopineet, että haastattelen neljää (4) nuorta. Ennen varsinaista haastattelua kerroin pääpiirteittäin mitä olen tekemässä ja miksi. Sen jälkeen pyysin nuorilta suostumuksen haastattelun nauhoittamiseen. Yksityisyydensuojan vuoksi olen nimennyt vastaajat A, B, C ja D nuoriksi.

Haastateltavista nuorista kolme (3) on tyttöjä ja yksi (1) on poika. Tytöt haastateltiin yhtenä ryhmänä ja pojan haastattelu oli erikseen. Kaikki vastaajat olivat haastatteluhetkellä 14 -vuotiaita tonttilalaisia nuoria. Vastaajista kaksi (2) on asunut Tonttilassa koko elämänsä, yksi (1) vastaaja on asunut kaksitoista (12) vuotta ja yksi (1) vastaaja kymmenen (10) vuotta.

Nuoret kertoivat viettävänsä aikaa Plazassa kolmesta neljään kertaa viikossa. Vastaajat olivat päätyneet kävijöiksi sisarusten ja kavereiden kautta sekä koulusta

saadun tiedon perusteella. Lisäksi yksi nuorista oli alkanut käymään talolla, sen jälkeen kun oli ensin käynyt erillisissä tapahtumissa.

”Ja sitte mun sisko on käyny tääl sillon ku tää oli vielä Jovi, niin ni tota siltäkin sit kuulin..” (Nuori C).

Nuorisotalon ollessa suljettuna vastaaja nuoret viettävät aikaa kavereidensa kanssa tai kotona, olemalla ulkona tai rappukäytävässä. Kesäisin kaikki vastaajat mainitsivat viettävänsä aikaa Joutjärven rannalla. Jos Tonttilassa ei olisi nuorisotaloa, vastaajista yksi viettäisi enemmän aikaa ulkona ja kaksi kävisi useammin kaupungilla.

”Ulkona tai rappukäytävässä istutaan tai ollaan kavereilla.. Ja jos on kesä ni sitte rannalla.” (Nuori B).

”Kävisin enemmän varmaan kaupungilla. Talvisin käyn siellä aika paljon, kesällä harvemmin.” (Nuori D).

Kysyin nuorilta millainen maine Tonttilalla on heidän mielestään, vastaukset olivat melko erilaisia. Vastaaja C:n mielestä alueesta puhuttaessa melkein kukaan ei tiedä mikä paikka Tonttila on ja missä se edes sijaitsee. Vastaaja B puolestaan kertoo kuulleensa aikuisilta tuttavilta huonoa palautetta alueesta, hänen kuulemansa palautteen mukaan Tonttila on huono paikka lapsille. Nuori A pitää Tonttilaa vähän rauhattomana paikkana, koska alueella on paljon ”pummeja” huutelemassa ihmisille.

Nuori D kuvaa ajatuksiaan seuraavanlaisesti; *”Helsingissä ne ajattelee, että tää on ihan köyhä mesta. Itestä tää on just hyvä paikka, ei täältä paljoo mitää puutu.”* (Nuori D).

”No tota sillee ihan hyvänä, et sillee niinku ku on asunu täällä ni on tää aina ollu jotain tekemistä, välil aika tylsää kyl vaa..” (Nuori B).

Tonttilassa järjestettävät tapahtumat olivat tuttuja vastaajille A, B ja C. He kaikki olivat käyneet esimerkiksi Tonttila-päivässä, mutta kuvasivat toiminnan soveltuvan paremmin lapsille ja aikuisille, kuin nuorisolle. Vastaaja D ei ollut koskaan käynyt

tapahtumissa eikä hän ollut aikaisemmin kuullut puhuttavan Tonttila-päivästä. Hän on käynyt vain Plazassa järjestetyissä tapahtumissa.

”Joo, oon mä kerran käyny siel ainaki.. Siel ei kyl niinku oo nuorille mitään, et siel on kyl lapsille jotain kasvomaalausta ja sit aikuisille just.. ne käy siin baaris kokoajan..” (Nuori A).

Tonttilan alueen yleisestä viihtyvyydestä puhuttaessa nuoret pitävät Tonttilaa rauhallisena, viihtyisänä ja kahden vastaajan mielestä tylsänä paikkana asua ja elää.

”No tota sillee ihan hyvänä, et sillee niinku ku on asunu täällä ni on tääl aina ollu jotain tekemistä, välil aika tylsää kyl vaa..” (Nuori B).

Harrastus mahdollisuuksista vastaaja A nosti esille Tonttila-salin ja sen tarjoamat tanssikurssit. Vastaajat B ja D painottivat jalkapallon ja jääkiekon pelaamiseen tarkoitettuja kenttiä sekä tenniskenttää. Vastaaja D: n mielestä Tonttilassa on vain vähän järjestettyä toimintaa.

”Tuol on Tonttila-sali ja siel on tanssii..” (Nuori A).

”Siitä me ollaan kuultu niinku ku me ollaan käyty siel pienempänä ja sitte on tota noi tenniskentät ja sit on tuol niinku futiksee ja lentopallooki mahdollisuuksii tuol meil päin..” (Nuori B).

Tonttilan hyvinä puolina pidettiin kauppojen läheistä sijaintia ja nuorisotaloa. Kaikki vastaajat pitivät Tonttilan hyvänä puolena sitä, että Tonttilassa asuu paljon samanikäisiä nuoria. Vastaajat B ja D mainitsivat kavereidensa asuvan lähellä. Vastaajat A, B ja C nostivat esiin julkisen liikenteen kulkuyhteyksien toimivuuden Tonttilan ja keskustan välillä.

”Täällä on kaupat ihan lähellä ja silleen. Sit täällä asuu paljon kavereita. Tonttilassa on paljon saman ikäisiä.” (Nuori D).

”No siis just tää Plaza ja sit ku toi ranta on tos läheellä ja siin on tenniskentät ja koriskentät.” (Nuori C).

Paikallisista palveluista kysyttäessä he toivoivat Tonttilaan tulevat lisää vapaa-ajanviettopaikkoja, joissa myös nuoret voisivat viettää aikaa. Vastaajat A ja B toivoivat alueelle kahvilaa ja vastaajat A ja D toivoivat Tonttilaan kuntosalia.

”Semmosii paikkoi mis nuoret pystyy olla.” (Nuori C).

Puheen siirtyessä Tonttilan huonoihin puoliin kaikki vastaajat nostivat esiin lähistöllä olevat baarit ja niiden vakioasiakkaat.

”Tää on niinku liikaa aikuisille.. et nuoret on täs vähä enemmänki takalalla tai sillee..” (Nuori A).

”Se ku tos on tota noin niin noi baarit tos läheellä, ku siin käy niin useesti noit aikuisia.. et sillee..” (Nuori B).

Kysyin nuorilta alueen turvallisuudesta ja siitä onko Tonttilassa alueita, joita nuoret välttävät ja joissa he eivät mielellään liiku. Vastaukset olivat jälleen osittain yhteneväisiä ja osittain eriäviä. Vastaaja D pitää Tonttilaa turvallisena ja pystyy liikkumaan kaikkialla alueella. Vastaajat A ja B puolestaan mainitsivat baarien lähistöt, erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin. He mainitsivat myös Siwan lähistöllä olevat metsäalueet epämieluisina paikkoina, alueella liikkuvien humalaisten vuoksi.

”Ja sit just noi metät, ku niin on niinku välil just noit känniläisiä niinku juomassa ja sit ku siel on kaiken maailman huumeruiskuja ja kaikkee löytyy.” (Nuori C).

”No sillee baarin läheellä nyt sillee.. et siel en ainakaa mieluusti mee.” (Nuori B).

Lopuksi nuoria pyydettiin kertomaan miten heidän mielestään Tonttilan alueesta saataisiin viihtyisämpi ja millaisiin tapahtumiin nuoret osallistuisivat. Nuoret toivoivat

ennen kaikkea sellaista tekemistä, joihin myös nuoret voisivat osallistua ja joka olisi enemmän suunnattua nuorille kuin lapsille tai aikuisille. Vastaaja C:n mielestä olisi kiva tehdä jotakin ryhmässä.

”Nii’i, et vaikka just jotain koripalloo tai jotain tämmöstä.. Jotain turnauksia nuorille tai jotain.” (Nuori A).

”Sillee niinku mis olis just nuorille kaikkee tekemistä, ettei olis vaan vanhemmille tota kaljan kittaamista ja sitte niinku ihan noille pienimmille lapsille jotain niinku sitä kasvomaalausta.. Semmosta mikä olis nuorille suunnattua..” (Nuori B).

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kokonaisuudessaan neljälle (4) nuorelle toteutetusta haastatteluissa ilmenee selkeitä yhteisiä ajatuksia, mutta myös tiettyjä eroavaisuuksia. Haastateltavien määrän suppeuden vuoksi ei tästä opinnäytetyöstä voida luoda massaa koskevia yleistyksiä tai päätelmiä, mutta se ei ollut tämän työn tarkoituksaan.

Pyrkimykseni oli saada nuorilta syvempää tietoa ja kehitysideoita Tonttilaan liittyen. Tämän tehtävän menestymistä oli vaikea ennakoida, koska puhutaan ihmisistä ja erilaisista persoonista. Haastatteluissa en yltänyt ihan niihin syvyyksiin, joihin olin ennakoita olettanut. Nuorten mielipiteiden kaivaminen esiin osoittautui melko hankalaksi. Oman kokemattomuuteni vuoksi en ehkä osannut asettaa kysymyksiä tarpeeksi konkreettiselle tasolle, niin että keskustelu olisi ollut vilkkaampaa. Toisaalta on ymmärrettävää, ettei 14 -vuotiailla nuorilla välttämättä ole selkeitä mielipiteitä tai parannusehdotuksia esimerkiksi teiden kunnossapitoon tai rakennusten ulkoasuun liittyen. Kertoessaan mielipiteitä Tonttilasta, haastateltavat eivät arvioineet aluetta asuinalueen suunnittelun tai lähiöiden ulkonäköön liittyvistä asioista. Nuoret kiinnittivät huomiota erityisesti palveluiden tarjontaan ja omaan viihtyvyyteensä.

Tonttilaa pidettiin rauhallisena ja suhteellisen mukavana paikkana elää. Nuorten mielestä alueen vahvuuksia ovat nuortentalo Plaza, Joutjärven uimaranta, alueen tarjoamat mahdollisuudet jääkiekon, jalkapallon ja tenniksen peluuseen sekä kauppojen läheisyys. Nuorten mielestä myös omien kavereiden asuminen lähellä on yksi vahvuustekijä.

Huonoista puolista puhuttaessa kaikki nostivat esiin baarien lähiseudut ja niillä aikaansa kuluttavat humalassa olevat ihmiset. Humalaisten huutelu koettiin ahdistavana. Kolme (3) neljästä (4) haastateltavasta kertoi välttävänsä Siwan lähistöllä olevia metsä-alueita, siellä aikaa viettävien alkoholistien vuoksi.

Nuortentalo Plaza sai nuorilta paljon kehuja. Nuoret harmittelivat kuitenkin sitä, ettei Tonttilassa ole muuta vapaa-ajanviettopaikkaa nuorille niiksi ajoiksi, jolloin Plaza on kiinni. Tonttilaan toivottiin erityisesti kahvilaa ja kuntosalia sekä muita sellaisia paikkoja, joissa myös nuoret voivat viettää vapaa-aikaansa.

Kehittääkseen lähiötä, alueen asukkaiden tulisi toimia aktiivisemmin ja pyrkiä osallistumaan asuinalueen viihtyvyyden parantamiseksi. Kaupungin tehtävä tässä tilanteessa voisi olla uusien menetelmien testaaminen lähiön parannustyössä. Asuinalueen kehitystyössä jokaisen osallistujan panos on yhtä merkittävää. Tärkeää on, että kaikenikäisiä lähiön asukkaita kuunnellaan ja heidän mielipiteitään kunnioitetaan tasavertaisesti.

Tämän opinnäytetyön ja muiden Tonttilan aluetta koskevien haastatteluiden ja tutkimusten tulokset kannattaisi nivoa yhteen ja etsiä niistä eroja ja yhtäläisyyksiä. Se on yksi tapa varmistaa monien eri-ikäisten tonttilalaisten asukkaiden mielipiteiden tasa-vertainen huomioiminen kaupungin päättäjien edessä.

6 OMA OPPIMINEN

Olen aina ollut enemmän tekijä kuin teoreettinen pohdiskelija, tämä seikka on havaittavissa myös tässä opinnäytetyössä. Opinnot ammattikorkeakoulussa ovat

kasvattaneet minua monin eri tavoin. Osaamiseni ja itsevarmuuteni kirjoittajana on kasvanut huomattavasti opintojen aikana ja koen kehittyneeni opiskelujen aikana paljon. Opinnäytetyöprosessi kokonaisuutena on harjaannuttanut tiedon etsintä taitojani ja parantanut osaamistani kirjoittajana.

Tulevaisuudessa kehittyäkseni opinnäytetyöntekijänä tekisin varmasti tiettyjä asioita toisin, kuin mitä tein tämän opinnäytetyön kohdalla. Ensinnäkin varaisin työlle selkeästi enemmän aikaa, jotta pystyisin työstämään ajatuksia ja ennakoimaan työhön liittyviä osatekijöitä paremmin. Pyytäisin mukaan myös useamman haastateltavan, jotta aiheeseen saisi lisää sisältöä ja useampien nuorten ajatuksia kuuluviin. Lisäksi pyrkisin tapaamaan haastateltavat nuoret muutamaa otteeseen ennen varsinaisen haastattelun tekoa.

Aiheen syvällisempi käsittely oli erityisen haastavaa tätä opinnäytetyötä tehdessä. Luulisin, että koska nuoret eivät olleet aikaisemmin tavanneet minua, saattoi nauhoitettu haastattelutilanne jännittää osallistujia. Tilanne oli vieras, niin nuorille haastateltaville kuin minulle haastattelijana. Olen vielä melko kokematon haastattelija ja tällä seikalla saattoi olla myös tekemistä lopputuloksen kanssa. Haastattelukysymysten laadinnassa olisi voinut johdattaa aiheet pintaa syvemmälle. Arvelisin näiden kaikkien osatekijöiden olevan merkittäviä syitä siihen, että haastattelu jäi melko pintapuoliseksi.

Oma kiinnostukseni aiheeseen säilyi opinnäytetyöprosessin alusta loppuun asti. Oma motivaationi aihetta kohtaan varmasti helpotti omalla tavallaan työn tekemistä. Tulevaisuudessa seuraankin mielenkiinnolla Ostari-hankkeen edistymistä ja lähiöiden kehittymistä.

Tuki jota opinnäytetyön tekemiseen sain koulun puolesta, jäi mielestäni melko suppeaksi ja pinta-puoliseksi. Onneksi tukea ja apua sain opinnäytetyön tekemistä käsittelevistä teoksista ja saman prosessin läpikäyneiltä ystäviltäni. Suurin tuki tuli kuitenkin opinnäytetyön tilaajataholta eli Lahden kaupungilta. Työelämäohjaajani Tuula Wuori avusti minua monin eri tavoin esimerkiksi aiheen rajaukseen liittyvissä asioissa, tämä apu oli minulle erittäin hyödyllistä.

Opinnäytetyön tekeminen oli kasvattava kokemus, jonka kautta opin monia uusia asioita. Hyväksi tieteellisen tekstin kirjoittajaksi ei synnytä, se vaatii aikaa ja uskallusta yrittää. Rohkenen kaikesta huolimatta toivoa sitä, että tekemästäni opinnäytetyöstä on jonkinasteista hyötyä sen tilaajataholle, Lahden kaupungin Ostari-hankkeelle.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Anttonen Anneli, Niemi Leena & Piironen Ritva 1980. Naapuruus kaupunkilähiössä. Yhteiskuntapolitiikan laitos. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-tutkielma.

Bäcklund Pia & Korhonen Heli 1998. Paikallisyhteisön käsite ja asumisen arki-juurtumisen, asukasaktiivisuuden ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelua. Helsinki: Tietokeskus.

Erat Bruno & Luoma Kirsi 1992. Lähiöt viihtyisiksi. Helsinki: Rakennusalan kustantajat Sarmala & Aalto Oy.

Häkli Jouni 1997. Näkyvä yhteiskunta: kansalaiset ja kaupunkisuunnittelun logiikka. Teoksessa Haarni Tuukka & al. (Toim.) Tila, paikka ja maisema. Vastapaino.

Juhila Kirsi, Forsberg Hannele, Roivanen Irene (toim.) 2002. Marginaalit ja sosiaalityö. Jyväskylä: Korpinjyvä Oy.

Kivilä Hannu 2007. Lahtelaisen lukukirja. Lahti: Esa Print Oy

Laapotti Marjukka, Lahden kaupunki 1994. Lahden paikannimistö. Lahti: Lahden kaupungin painatuskeskus.

Lahden kaupunginmuseo Lahden taidemuseon julkaisuja, uusi sarja nro 1/2005. Nuori 100-vuotias Lahti. Hollola: Salpausselän kirjapaino.

Pihlaja Juhani, Lahden kaupunki 2005. Lahti- Käsikirja. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Tani Sirpa 1995. Kaupunki Taikapeilissä. Helsinki-elokuvien mielenmaisemat-
maantieteellisiä tulkintoja. Helsinki: Tietokeskus.

Internet lähteet:

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus 10.11.2010. Viitattu 26.11.2010

<http://www.ara.fi/default.asp?node=1705&lan=fi>

Etelä-Suomen Sanomat, Saara Harju 21.7.2010. Viitattu 26.11.2010

[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/3BC531DACECAE78CC2257768003895AB/\\$file/Ostari_ess2_20100721.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/3BC531DACECAE78CC2257768003895AB/$file/Ostari_ess2_20100721.pdf)

[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/7F481620D48F7B95C2257768003161BA/\\$file/Ostari_ess1_20100721.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/7F481620D48F7B95C2257768003161BA/$file/Ostari_ess1_20100721.pdf)

Helsingin yliopiston Kristiina-instituutti, Sukupuoli ja tila-verkkokurssi 2003. Viitattu 5.12.2010

<http://www.helsinki.fi/kristiina-instituutti/verkkokurssi/sptila/lahio.htm>

Kuka, Mitä, Lahti- Historiasta kertova sivusto 2010. Viitattu 15.11.2010

<http://www.kukamitalahti.fi/main.php?id=84>

<http://www.kukamitalahti.fi/main.php?id=640>

Lahden kaupunki, tietoja Lahdesta 29.11.2010a. Viitattu 29.11.2010

<http://www.lahti.fi/www/%5Ccms.nsf/pages/507863CE639BB6BEC2256FE70020C352?opendocument>

Lahden kaupunki, tilastot 2010b. Viitattu 13.11.2010

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/34CE14DF9F9413A3C22571B800237860>

Lahden kaupunki, peruskoulujen yhteystiedot 2010c. Viitattu 13.11.2010

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/62EF04F517C20FCFC22576310044CF03>

Lahden kaupunki, taskutieto 2010d. Viitattu 26.11.2010

[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/AD24BEE8C0B99CAAC225777B00302D02/\\$file/taskutilasto_2010.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/AD24BEE8C0B99CAAC225777B00302D02/$file/taskutilasto_2010.pdf)

Lahden kaupunki, kehityshankkeet, Ostari 2009-2011e. Viitattu 1.12.2010

<http://www.lahti.fi/www/cms.nsf/pages/C451FFC3912A0181C225764D00455117>

Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Suvi Konsti-Laakso 2010. Viitattu 1.12.2010

http://www.lut.fi/fi/lahti/information/ongoing_projects/osterit/Sivut/Default.aspx

Möysän nuorisoseura ry. Tonttila- Sali 02.11.2010. Viitattu 19.11.2010

<http://www.tonttila-sali.com/>

Menokatu, Tonttila-päivä 2010. Viitattu 6.12.2010

<http://menokatu.fi/Tapahtumat/Tiedot/tabid/56/EvId/127486/Default.aspx>

Kuva lähteet:

Kuva 1: Tenava- Tonttilan ostoskeskus, Tuula Wuori 2009

Kuva 2: Ostari-lähiöohjelmassa mukana olevat lähiöt, Lahden kaupunki, maankäyttö

[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/13A07E6AB7DF6719C22576A40048E89F/\\$file/Ostari_Sijaintikartta.jpg](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/13A07E6AB7DF6719C22576A40048E89F/$file/Ostari_Sijaintikartta.jpg)

Kuva 3: Lahden kaupunginosat, Lahden kaupunki, tilastoaluerajat

[http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/3065F8A5DD3FCADEC225707E003FBAAD/\\$file/tilastoaluerajat_a3.pdf](http://www.lahti.fi/www/images.nsf/files/3065F8A5DD3FCADEC225707E003FBAAD/$file/tilastoaluerajat_a3.pdf)

Kuva 4: Tonttilan kartta, Lahden karttapalvelu 2010

<http://kartta.lahti.fi/>

Kuva 5: Joutjärven kauppakeskus, Tuula Wuori 2009

LIITTEET

Liite 1 Haastattelu kysymysten runko

Haastattelu kysymysten runko, ohjaajat:

1. Aukioloajat? Kuinka kauan tila on ollut toiminnassa?
2. Onko tiloissa muuta toimintaa? Jos on, millaista?
3. Millaiset tapahtumat houkuttelevat paikalle eniten nuoria?
4. Järjestetäänkö nuorisotilalla teemaviikkoja/ "valistus" iltoja tai muita vastaavanlaisia tapahtumia? Millaisia?
5. Tekeekö nuorisotalo yhteistyötä yhdistysten/ järjestöjen kanssa?
6. Järjestetäänkö tilalla kohdennettua toimintaa?
7. Onko järjestetty jonkinlaisia kävijäkyselyitä? Jos on, millaisia tuloksia on saatu aikaan?
8. Miten nuorisotalo pyrkii kehittämään toimintaansa?
9. Onko tilalla käytössä nuokkukortti? Miten se toimii? Millä tavoin kortin tietoja käytetään hyväkseen?
10. Kuinka paljon Plazassa on ohjaajia?
11. Millaisia ohjaajia nuorisotalolla on (esim. koulutus, sukupuoli jne).
12. Ohjaajan oma näkemys tilan tarkoituksen mukaisuudesta (miten tila vastaa nuorten tarpeisiin).
13. Monta ohjaajaa on työvuorossa samanaikaisesti?
14. Kuinka usein ohjaajat tapaavat toisiaan? (viikkopalaverit/ päivittäiset tapaamiset?)
15. Ohjaajien vaihtuvuus?
16. Mikä on kävijöiden keskimääräinen ikäjakauma, kuinka paljon kävijöistä on tyttöjä/poikia?
17. Mistäpäin Lahtea nuoret tulevat Plazan?
18. Näkyykö mielestänne koulun puuttuminen alueelta kävijämäärissä? Millä tavoin?
19. Kuinka paljon Plazassa on vakituisia kävijöitä?

20. Millainen on ”tyypillinen” nuokkarin kävijä?
21. Miten nuoret löytävät nuorisotalolle? (tiedotus)
22. Kuinka paljon nuoret pyytävät kahdenkeskistä keskusteluaikaa?
23. Millä tavoin nuoret yleensä käyttäytyvät tiloissa? Järjestyshäiriöiden määrä & ohjaajien auktoriteetti?
24. Tekevätkö nuorten vanhemmat yhteistyötä ohjaajien kanssa? Millaisia välineitä/kanavia yhteistyön mahdollistamiseksi on kehitetty?
25. Nuorten palautteen anto (näkyvätkö nuorten omat toiveet ja ideat toiminnassa)? Millä tavoin nuorten antamaa palautetta/ toiveita otetaan huomioon?

Haastattelu kysymysten runko, nuoret:

1. Ikä? Kuinka kauan on asunut Tonttilassa?
2. Kuinka usein käyt nuorisotalolla?
3. Miten olet päätenyt kävijäksi?
4. Kun nuorisotalo on kiinni, missä normaalisti vietät vapaa-aikasi?
5. Jos Tonttilassa ei olisi nuorisotaloa, miten viettäisit vapaa-aikasi Tonttilassa? (Erot kesällä ja talvella?)
6. Millaisena alueena pidät Tonttilaa? (Alueen viihtyvyys)
7. Tonttilan hyvät puolet?
8. Tonttilan huonot puolet?
9. Millaisia harrastusmahdollisuuksia Tonttilassa on? Ja mitä kautta olet saanut niistä tietoa?
10. Millaisia palveluita/ vapaa-ajan aktiviteettejä toivoisit Tonttilasta löytyvän?
11. Millainen maine Tonttilan asuinalueella on mielestäsi?
12. Onko Tonttilassa sellaisia paikkoja joissa et mielelläsi liiku/ joita vältät? Mitä? Miksi?
13. Miten koet esim. metsä-alueet? Ovatko ne mielestäsi esim. pelottavia?
14. Ovatko alueella järjestettävät tapahtumat (esim. Tonttila-päivä) sinulle tuttuja? Oletko käynyt alueen tapahtumissa? Mitä mieltä olet alueella järjestettävistä tapahtumista?

15. Millaisia tapahtumia toivoisit Tonttilassa järjestettävän?

16. Miten sinun mielestäsi Tonttilan alueen viihtyvyyttä voitaisiin parantaa?